

Storstrejk i gruva i Västpapua

Världens största koppar- och guldgruva Grasberg ligger i den centrala delen av Västpapua. Rättigheterna att utvinna koppar och guld tillhör PT Freeport Indonesia (PTFI), i vilket 90,64% av aktierna ägs av USA Freeport McMoran Copper & Gold Inc medan 9,36% tillhör den indonesiska staten. En av styrelsemedlemmarna i Freeport McMoran Copper & Gold Inc är Henry Kissinger, som var USA:s utrikesminister i många år.

Bolaget fick utvinningskontraktet 1967, d.v.s. två år efter att militären hade kommit till makten i Indonesien under ledning av general Suharto i en mycket blodig statskupp 1965. Därefter var Suharto landets president i 32 år, d.v.s. fram till maj 1998.

Utvinningskontraktet ger PTFI rättighet att exploatera området på 30 km² i 30 år. Utvinningen av koppar och guld började 1972 men officiellt öppnades gruvan 1982. Det nuvarande kontraktet är från 1991. Det ger tillstånd att utvinna dessa naturtillgångar på 30 år med provision på 20 års förläggning till 2041. 1988 upptäckte man en stor guld- och kopparfyndighet i samma område. Förutom koppar och guld utvinns man också silver och molybden.

Utbetalning till Indonesiens regering

Under PTFI:s verksamhet från 1992 fram till mars 2011 har det sammanlagt utbetalats 12,1 miljarder dollar, varav 7,3 miljarder i bolagsskatt, 2,3 miljarder i inkomstskatt, regionala skatter och andra avgifter, 1,2 miljarder i royaltys samt 1,2 miljarder i utdelningar.

För 2010 uppgick bolagets finansiella skyldigheter gentemot den indonesiska staten till 1,9 miljarder dollar. Det består bl.a. av bolagsskatt 1,2 miljarder dollar, anställdas inkomstskatter, regionala och andra skatter 185 miljoner, royaltys och 169 miljoner i utdelningar. Enligt en studie utförd av Institutet för ekonomisk och social forskning vid Universitas Indonesia i Jakarta 2010, uppgår dessa inkomster till 1,59 % av Indonesiens BNP (*The Jakarta Post*, 110526). Gruvan är således en viktig inkomstkälla för den indonesiska staten. Det rapporterats att under första kvartalet 2011 har bolaget betalat 678 miljoner dollar till den indonesiska regeringen. Betalningen består av 346 miljoner i bolagsskatt, 165 miljoner för anställdas inkomstskatter och andra avgifter samt 51 miljoner i royaltys. Resterande 177 miljoner dollar var utdelningar till Indonesiens regering.

Strejkorsaker

Den 17 juli i år gick gruvarbetarna i strejk. Indonesiens allmänna arbetarförening (Serikat Pekerja Seluruh Indonesia - SPSI) var huvudorganisatör. Det är inte första gången tusentals arbetarna går ut i strejk. Den 17 april 2007 gjorde gruvarbetarna en stor strejkaktion med kravet på bl.a. förbättrade arbetsvillkor, bättre

lönevillkor samt att fler papuaner skulle anställas. I förhandlingarna gick gruvbolaget med på arbetarnas krav och därför avslutades strejken den 27 april 2007. Avtalet undertecknades av Amando Mahler, VD för PT Freeport Indonesia och Frans Pigome, arbetarnas representant, samt bevitnades av representanter för det lokala parlamentet och regionens polisbefäl.

Strejken pågick bara i åtta dagar, d.v.s. fram till den 25 juli 2011 med reservationen att om arbetarnas krav inte uppfylls av gruvbolaget, skulle arbetarna strejka från och med den 15 september. Enligt Richard Adkerson, gruvbolagets företrädare, ledde strejken till att företagets produktion i gruvan minskade med 35 miljoner pund koppar och 60.000 uns guld.

Facket företräder arbetstagarna i gruvan och kan slå till igen om dess krav inte uppfylls. Facket representerar 8.000 medlemmar. De kräver högre lön eftersom det finns andra arbetare runt om i världen att anställa, sade fackets representant Solossa. Vidare sade han: "Vi i öster är i en svag position. Vi befinner oss i ett avlägset område, så det är lätt för ett stort företag att utnyttja oss. Vi är verksamma på samma sätt som gruvarbetare i Chile och Kongo. Den enda skillnaden är lönen," sade Solossa. Solossa sade att om företaget vägrade ge efter för arbetarnas krav till och med den 17 augusti, skulle det vara möjligt att strejka igen. Kopparpriset uppnådde rekordnivåer tidigare i år, men trots detta behöver enligt Solossa de flesta av Freeports arbetare fortfarande banklån för att betala för sina barns utbildning. Månadslönen ligger på 1,3 miljoner rupiah (154 dollar) i Papua, en provins som är den mest utarmade och där dålig infrastruktur leder till högre levnadskostnader.

Strejken den 15 september

Klockan 24.00 den 15 september lade gruvarbetarna ner sitt arbete och lämnade arbetsplatsen. Vid 06:30 hade de anställda börjat samlas för att tillsammans åka till Timika, där PTFI har sitt kontor. Mobiliseringen av strejkande anställda från Tembagapura till Timika genomfördes i etapper, i början med 83 bussar som transporterade dem. Fackets plan var att det skulle finnas 130 bussar som transporterar anställda i området. Enligt talesmannen för de strejkande sade han till tidningen *Radar Timika* att bussar som transporterar strejkande gruvarbetare tillhandahålls av företaget och att i Kuala Kencana bygger arbetarna en scen och tältar för att fira gudstjänst.

Under tiden sade en talesman för PTFI - Ramdani Sirait - i ett uttalande till *Radar Timika* den 15 september att PT Freeport Indonesia var besviken över att arbetarnas organisation beslutat att genomföra en olaglig strejk. "När samtalen inleddes den 20 juli 2011, försökte ledningen alltid att förhandla i god tro för att uppnå ett avtal som är rättvist och rimligt inom ramen för kollektivavtalet för perioden 2011-2013. Vi har

uttryckt vår önskan att förhandlingarna återupptas och avslutas i tid, " förklarade Ramdani. Han sade också att enligt dekretet av ministern för arbetsmarknad och transmigration kan parterna om förhandlingarna inte slutförs inom en avtalad tid, förlänga tiden för förhandlingarna i högst 30 dagar. Under tiden har PTFI sagt att arbetarna som strejkar inte får någon lön.

Medlingen och säkerheten

Enligt planerna skulle Indonesiens minister för arbetsmarknad och transmigration vara närvarande som medlare vid förhandlingarna mellan de strejkande arbetarnas delegation och representanter för företaget. Det meddelas också att till Papua har det flugits 400 man ur de särskilda polisstyrkorna för att stödja de polisenheter som är stationerade i området där strejken pågår. Enligt polisens talesman har 1.000 soldater och poliser placerats ut för att garantera säkerheten för PTFI:s anställda.

Fackets krav

Enligt facket planerar man en månadslång strejk. Den

totala personalstyrkan på PTFI är 23.000 man, varav mer än 12.000 har gått ut i strejk. Facket kan förlänga strejken en månad till om förhandlingarna når ett dödläge. Facket har tidigare sagt att det inte planerat att fortsätta med sitt trepartssamarbete, som innebär medling av regeringen, utan försöker diskutera frågan direkt med företaget. Talesmannen sade att strejken fortsätter tills man når en överenskommelse och att det är möjligt att förlänga den ytterligare efter en månad.

Facket driver på för högre löner för arbetarna, eftersom det finns andra arbetare vid Freeports gruvor runt om i världen som får tio gånger mer betalt än dem. Strejken kan också ha drivits på av den senaste tidens rekordhöga priser på guld, eftersom Grasberg också har världens största guldreserver. Förbundet hade erbjudit sig att sänka sina krav från 17,50 dollar per timme till ett intervall på 10-12,50 dollar per timme, men Freeports ledning hade insisterat på en stegvis lönehöjning med 22 procent. Gruvarbetarna tjänar nu 1,50-3 dollar per timme. Strejken försätter och förhandlingarna pågår.

Hendrik Amahorseja

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.